

Raadsvoorstel

Raadsnummer:	2018 – 077	Registratiekenmerk:	1268976
Onderwerp:	Strategische beleidsvisie op Werk 2019-2022		
Korte inhoud:	De strategische beleidsvisie op Werk “Op weg naar een duurzaam perspectief” vervangt het selectieve beleid op Werk (2012). De voorliggende visie sluit aan bij de visie op de vernieuwing van het sociaal domein van de gemeente Nijkerk “Iedereen telt en doet mee”(2014) en is erop gericht invulling te geven aan het coalitieakkoord (2018) op dit onderdeel. Het verwoordt wat voor de komende jaren de bestuurlijke ambities zijn, het waarom daarvan en wat we hoofdlijnen willen bereiken. De visie heeft formatieve en financiële consequenties.		

Datum B&W:	6 november 2018	Portefeuillehouder:	Wethouder Broekman
-----------------------	------------------------	----------------------------	---------------------------

Voorstel

- De Raad:**
1. Stelt de strategische beleidsvisie op Werk vast. Daarin gelden de volgende kaders:
 - *in beeld brengen en houden van alle inwoners die vanuit de Participatiewet begeleiding ontvangen;*
 - *stimuleren van de inclusieve arbeidsmarkt gericht op het realiseren van duurzame plaatsingen;*
 - *monitoren en verantwoording afleggen met behulp van meetbare en voorspelbare indicatoren;*
 - *samen werken aan de inhoudelijke verbindingen tussen domeinen;*
 - *met alle betrokkenen in gesprek blijven om invulling en uitvoering te geven aan de visie op Werk.*
 2. Verlengd (waar nodig) de tijdelijke contracten bij team Werk tot 1 juni 2019 om bestaande relaties met inwoners te bestendigen (€ 160.000 ten laste van de stelpost Participatiewet);
 3. Stelt voor de jaren 2019 - 2022 een stelpost Participatiewet in. Hierin de kosten en opbrengsten (via actieve uitstroom) te verrekenen. Mocht de stelpost niet worden gerealiseerd dan de resterende uitgaven ten laste te brengen van de reserve sociaal domein;
 4. Neemt vanwege autonome ontwikkelingen en in lijn met het Coalitieakkoord binnen het Uitvoeringsprogramma qua afweging een uitbreiding van 3,5 fte op voor de periode juni 2019 - 2022. (= jaarbudget € 235.000 Personeelsbudget ten behoeve van re-integratie).

Toelichting:

Bewegingen binnen het Sociaal Domein op landelijk en lokaal niveau, maken dat de tijd is aangebroken voor inhoudelijke (beleids-) wijzigingen die aansluiten bij de hedendaagse realiteit en tijdsgeest. Van een selectief beleid naar een beleid gericht op duurzame participatie en werk, waarbij iedereen met een uitkering in beeld is. De strategische beleidsvisie op Werk is erop gericht invulling te geven aan met name het coalitieakkoord (2018) in combinatie met het benutten van de kansen van de huidige gunstige arbeidsmarkt. Het verwoordt wat voor de komende jaren de bestuurlijke ambities en doelstellingen zijn.

De gemeente is verantwoordelijk voor de uitvoering van de Participatiewet die regelt dat alle inwoners vallend onder deze wet recht hebben op begeleiding naar participatie en/of (betaald) werk. Om deze zorgplicht zo optimaal mogelijk uit te voeren is het noodzakelijk taken hiervoor zelf uit te voeren. Inwoners zelf spreken, maatwerkvoorzieningen treffen en een gezamenlijke verantwoordelijkheid creëren die uitgaat van eigen kracht. Waar nodig aanvullend externe partijen inzetten (op basis van een inkooprelatie). Het sluit aan bij waarom de Participatiewet is overgeheveld naar de gemeenten. Vanuit een overtuiging dat de gemeente zijn inwoners en het (in)formeel netwerk beter kent en dus effectiever kan handelen. Op een integrale wijze met andere relevante teams op alle leefdomeinen.

Werk en participatie veranderen het leven en welzijn van inwoners radicaal: van afhankelijkheid naar zelfstandigheid. Het ontbreken van werk en participatie leidt vaak tot gezondheidsklachten en een toename van kosten (zorg en uitkeringen). Werk, in wat voor een vorm dan ook, is de beste zorg. Want elk mens wil zinvol bezig zijn en daarvoor waardering ontvangen. Het leidt tot stabiliteit in het leven.

Binnen de organisatie wordt op dit moment hard gewerkt aan het opstellen van het Uitvoeringsprogramma. In januari neemt de gemeenteraad hierover een besluit. Eén van de speerpunten voor 2019 binnen het Uitvoeringsprogramma wordt: *iedereen met een (bijstands)uitkering is in beeld en zit in een traject om actief te zijn richting betaald werk, vrijwilligerswerk of een (ondernemende) dagbesteding gericht op zelfvoorzienendheid*. De komende maanden wordt ook een Organisatie-analyse uitgevoerd. Deze wordt naar verwachting in juli in de gemeenteraad besproken. Vanuit deze analyse moet organisatie breed duidelijk worden waar lacunes en hiaten aanwezig zijn. Naar aanleiding van besluitvorming over óf het Uitvoeringsprogramma óf de Organisatie-analyse kan de structurele formatie worden georganiseerd. Voorgesteld wordt om de keuze al bij het Uitvoeringsprogramma te maken. Dit aangezien we als organisatie aan duurzame relaties met onze inwoners willen bouwen in combinatie met een maximaal resultaat. Zowel vanuit een inclusieve samenleving, als wat betreft de gemeentelijke uitgaven binnen de Participatiewet.

Beoogd effect

Een sluitende aanpak voor alle inwoners die een beroep op ons doen vanuit de Participatiewet en een toename voor deze inwoners op het gebied van participatie (= meedoen) en (betaald) werk.

Argumenten

1. Zorgplicht: uitvoering van een wettelijke taak

De overheid heeft een zorgplicht ten aanzien van de bevordering van voldoende werkgelegenheid en dat mensen met een beperking zelfstandig kunnen wonen, naar school gaan, openbaar vervoer gebruiken en aan het werk zijn. Net als ieder ander. De Participatiewet (2015) is bedoeld voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en die niet zelfstandig een baan kunnen vinden. De gemeente is vanuit deze wet verantwoordelijk voor het helpen en ondersteunen van deze groep inwoners.

2. Langdurige begeleiding aan inwoners met een grote afstand tot de arbeidsmarkt noodzakelijk

Ten opzichte van een aantal jaren geleden is er een compleet gewijzigde doelgroep die een beroep doet op ondersteuning vanuit de Participatiewet (Werk). Dat heeft een aantal oorzaken:

- Kansrijken vinden op eigen kracht een baan en komen praktisch niet meer voor in het bestand.
- De reguliere doelgroep zijn inwoners die al voor de komst van de Participatiewet tot de gemeentelijke doelgroep behoorden. Deze groep is geslonken (omdat kansrijken een baan hebben gevonden) tot een groep inwoners die niet op eigen kracht een plek kan vinden op de huidige arbeidsmarkt. Vaak is sprake van een beperkte zelfredzaamheid en problemen op meerdere leefgebieden (b.v. schulden, fysieke klachten).
- De groep inwoners die het Doelgroepregister vormen. Dit zijn o.a. inwoners die onder de doelgroep van de banenafpraak vallen (Wet Banenafpraak). Deze groep inwoners is groter in aantal dan verwacht en kent zwaardere beperkingen. Begeleiding blijft, ook wanneer de inwoner aan het werk is. Deze doelgroep neemt dus jaarlijks toe, er is alleen uitstroom in geval van b.v. verhuizing of overlijden.
- In mei 2016 is de instroom van statushouders zeer hoog geweest. Merendeel van deze instroom bereikt het einde van de inburgering. De volgende stap is het begeleiden naar onderwijs en/of werkervaringsplaatsen voor zover dat niet al is opgestart. Door gezinshereniging en reguliere instroom (elke gemeente heeft een taakstelling vanuit het Rijk) neemt het aantal statushouders nog steeds licht toe. Het wetsvoorstel waarbij de verantwoordelijkheid voor de inburgering bij de gemeente komt te liggen (vanaf 2020), betekent vooral een kans om lokaal invloed uit te oefenen. Deze processen goed vorm geven vraagt een investering van de gemeente. Vanuit het Rijk volgen in 2019 nog nadere richtlijnen en condities waaronder gemeentes de wet moeten vormgeven. Via een aanvullend voorstel wordt uw college en de gemeenteraad geïnformeerd over de consequenties.

Conclusie:

het bestand van inwoners is zowel in omvang als in complexiteit toegenomen. Dit betreft een duurzame toename want ook bij een gunstige economie zijn bij deze doelgroepen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt intensieve trajecten gericht op lange termijn resultaten noodzakelijk.

3. *Werkgevers zoeken mensen en mensen zoeken een baan: invulling geven aan de inclusieve arbeidsmarkt*

De arbeidsmarkt laat een toenemende mismatch van vraag en aanbod zien. De regionale economie heeft als gevolg van economische groei en snelle technologische veranderingen te maken met een groeiend tekort aan personeel. Daarnaast profiteren inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt onvoldoende van de economische groei en staan nog buitenspel. De ruimte tussen de reguliere arbeidsmarkt en passieve uitkeringsafhankelijkheid is de inclusieve arbeidsmarkt. Dat vraagt een langdurige en voor ondernemers betrouwbare investering in de samenwerking tussen de domeinen Economie – Onderwijs – Arbeidsmarkt (Werk).

4. *Een aanpak gericht op alle inwoners binnen het PW bestand past bij het coalitieakkoord (2018) en de visie op de vernieuwing van het Sociaal Domein (2014)*

Enige jaren geleden is de (lokale) sluitende aanpak, onder druk van grote rijksbezuinigingen in combinatie met een verslechterde economische situatie, gewijzigd in een selectieve aanpak. Dat wil zeggen slechts begeleiding aan kansrijken met een geringe afstand tot de arbeidsmarkt. De realiteit en tijdsgeest zien er inmiddels anders uit. Gevolg is dat we als gemeente op de gehele doelgroep willen inzetten. In 2014 is de visie op de vernieuwing van het Sociaal Domein binnen Nijkerk vastgesteld. “Iedereen telt en doet mee” blijft de basis waarop bestuurlijke en beleidskeuzes worden gemaakt. In 2018 is een coalitieakkoord binnen Nijkerk bereikt. Thema's zijn o.a. Inclusief (“iedereen met een bijstandsuitkering is in beeld”) en Ondernemend (“jongeren en mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt hebben een plek”).

5. *Investeren leidt tot opbrengsten*

Uitvoering van het beleid vraagt een financiële investering in formatie wat (deels) leidt tot financiële opbrengsten (uitstroom bijstand en besparing budgetten binnen het Sociaal Domein). Gevolg van een goede integratie en een inclusieve samenleving is dat verwacht mag worden dat de kosten binnen andere domeinen dalen (zorgkosten WMO). Aanvullend leidt de investering tot een maatschappelijke winst: meer inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt doen mee in de Nijkerkse samenleving en benutten maximaal hun capaciteiten.

Kanttekeningen

1. *Financiële investering leidt tot financieel rendement*

Er worden op korte termijn investeringen gedaan met uiteindelijk een financieel rendement op middellange termijn. Het aantal jaren en de te behalen financiële resultaten zijn niet exact in te schatten, omdat meerdere niet beïnvloedbare factoren meespelen. Bijvoorbeeld wetgeving en de mate waarin het lukt een inclusieve arbeidsmarkt te ontwikkelen. Nauwe afstemming met ondernemers en het aanleren van vaardigheden voor deze doelgroep wordt steeds essentiëler. Om zicht te houden op de ontwikkeling van betreffende inwoners, vindt elk kwartaal een monitoring plaats aan de hand van de Participatieladder (instrument die de mate van participatie en de afstand tot de arbeidsmarkt meet). Een ander instrument is de raadsmonitor die inzicht verschaft in de ontwikkelingen binnen de Participatiewet (monitor sociaal domein). B&W en gemeenteraad worden zodoende de komende jaren actief van de ontwikkelingen op de hoogte gehouden. Tevens wordt een stelpost Participatiewet aangemaakt, waarin voor de jaren 2019 – 2022, inkomsten en uitgaven worden verrekend.

2. *Team Werk kan inhoudelijk uitvoering geven aan de strategische visie op Werk*

Met name van team Werk wordt verwacht dat zij inhoudelijk uitvoering geven aan de strategische beleidsvisie op Werk. Dit vraagt een flexibele houding en aanpassing in werkprocessen, wijze van samenwerken, registratie, inrichten van systemen etc. Nieuwe toekomstige impulsen vanuit de dialoog (1 loket), de doorontwikkeling vanuit de gebiedsteams en trajecten als de klantreis zullen hierop ook van invloed zijn. Een klantmanager bouwt een vertrouwensband op met de inwoner. Dit is essentieel voor betreffende inwoner om stappen te kunnen zetten richting participatie en/of (betaald) werk. Een vaste kern klantmanagers draagt hieraan bij. Het doel is om in 2019 de balans aan te brengen tussen de vaste formatie (uitbreiden) en de inhuur (afbouwen).

Financiële consequenties

De totale caseload omvat 631 inwoners. Er zijn inwoners met een uitkering (507) en inwoners zonder een uitkering met een indicatie Banenafpraak (124), die allemaal recht hebben op begeleiding.

Het uitvoeren van de beleidsvisie leidt tot formatieve en financiële consequenties voor het team Werk. Daarbij is rekening gehouden met flexibiliteit rondom inhuur en werving van medewerkers: er worden geen medewerkers in vaste dienst aangenomen. Wel willen we zo goed als mogelijk gaan voor duurzame contacten met onze inwoners om een maximaal rendement te behalen.

Zoals eerder aangegeven wordt voorgesteld om binnen het Uitvoeringsprogramma in 2019 het 'in beeld hebben/krijgen van inwoners met een (bijstands)uitkering' speerpunt van beleid te maken. Gezien de doelgroep vergt dit meerjarige investeringen omdat het succes veelal voortkomt vanuit het kennen van de inwoner. Op dit moment is team Werk opgebouwd uit een vaste kern van medewerkers en tijdelijke krachten. De besluitvorming over het Uitvoeringsprogramma staat in januari 2019 gepland. Gevolg is dat (bij akkoord) de werving voor versterking van het kernteam in februari 2019 kan starten en de nieuwe collega's op zijn vroegst per juni volgend jaar binnen zijn. In de tussenliggende periode willen we zoveel als mogelijk bestaande netwerken en contacten vanuit het team werk intact houden. Hierdoor wordt voorgesteld om de huidige situatie tot 1 juni te bestendigen.

Uitgangspunten voor de periode juni 2019 – 2022 zijn:

- De uitbreiding van formatie gaat in de vorm van 3 jaarcontracten. Dit om wendbaar op toekomstige ontwikkelingen te kunnen inspelen, zoals 1-loket en de klantreis. Periodieke en nauwgezette monitoring vindt plaats (per kwartaal). Als het aantal cliënten daalt dan wordt de formatie hierop actief aangepast.
- Er is sprake van een groeimodel waarbij wordt geworven conform de meest actuele kengetallen en behoeften. De huidige inschatting is dat als de processen goed op orde zijn en het traject instroom – doorstroom – uitstroom goed verloopt het team per 2021 met minder formatie toe kan.
- Tussentijdse evaluatie eind 2020 met als doel een nieuw voorstel voor een verdere doorontwikkeling voorgelegd met de meest actuele kengetallen en parate cijfers.
- De investeringen leiden tot reductie van de totaaluitgaven in het Sociaal Domein (kosten sociale zekerheid en zorgkosten). Een deel van de extra formatie voor de komende drie jaar verdient zich terug. Dit "terugverdienen" komt ten gunste van het begrotingsresultaat (stelpost Participatiewet).

Formatie team Werk	Huidige fte	Extra fte	2019 - 2022
Regulier doelgroep	1.67	1	70.000
Statushouders	0.67		
Doelgroepregister met/zonder bijstand	1.56	1	70.000
Accountmanager WSP en relatiebeheer	1	1	70.000
Administratieve ondersteuning	-	0.5	25.000
Totalen	4.9	3.5	235.000

Advies SDR Nijkerk Adviesraad Samen Doen

Bijgesloten treft u het advies (brief) van de SDR en de reactie van het college hierop.

Communicatie en uitvoering

De betrokken teams in het Sociaal Domein voeren de werkzaamheden uit en worden in de implementatiefase actief geïnformeerd. Dit gebeurt in verbinding met de diverse ontwikkelingen die gaande zijn: de klantreis, voorstellen vanuit "samen aan zet", de doorontwikkeling van de gebiedsteams, 1 loket en de transformatie op basis van de Nijkerkse visie op het sociaal domein.

Risico's en risicobeheersing

Er zijn geen specifieke risico's die op dit moment uit dit besluit voortkomen.

Bijlagen:

1. Strategische beleidsvisie op Werk (als onderdeel van de Participatiewet) 2019-2022
2. Brief van en reactie aan SDR Nijkerk Adviesraad Samen Doen

Burgemeester en wethouders van Nijkerk,

de secretaris,

de burgemeester,

de heer G. van Beek

de heer mr. drs. G.D. Renkema

RAADSBESLUIT

Nummer: 2018-077

De raad van de gemeente Nijkerk;

gelezen het collegevoorstel van 6 november 2018;

b e s l u i t :

1. De strategische beleidsvisie op Werk vast te stellen. Daarin gelden de volgende kaders:
 - *in beeld brengen en houden van alle inwoners die vanuit de Participatiewet begeleiding ontvangen;*
 - *stimuleren van de inclusieve arbeidsmarkt gericht op het realiseren van duurzame plaatsingen;*
 - *monitoren en verantwoording afleggen met behulp van meetbare en voorspelbare indicatoren;*
 - *samen werken aan de inhoudelijke verbindingen tussen domeinen;*
 - *met alle betrokkenen in gesprek blijven om invulling en uitvoering te geven aan de visie op Werk.*
2. De tijdelijke contracten bij team Werk (waar nodig) tot 1 juni 2019 te verlengen om bestaande relaties met inwoners te bestendigen (€ 160.000 ten laste van de stelpost Participatiewet);
3. Voor de jaren 2019 - 2022 een stelpost Participatiewet in te stellen. Hierin de kosten en opbrengsten (via actieve uitstroom) te verrekenen. Mocht de stelpost niet worden gerealiseerd dan de resterende uitgaven ten laste te brengen van de reserve sociaal domein;
4. Vanwege autonome ontwikkelingen en in lijn met het Coalitieakkoord binnen het Uitvoeringsprogramma qua afweging een uitbreiding van 3,5 fte op te nemen voor de periode juni 2019 - 2022. (= jaarbudget € 235.000 Personeelsbudget ten behoeve van re-integratie).

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering
van de raad van de gemeente Nijkerk
d.d. 13 december 2018,

de griffier,

de voorzitter,

mevrouw A.G. VERHOEF-FRANKEN

de heer mr. drs. G.D. RENKEMA